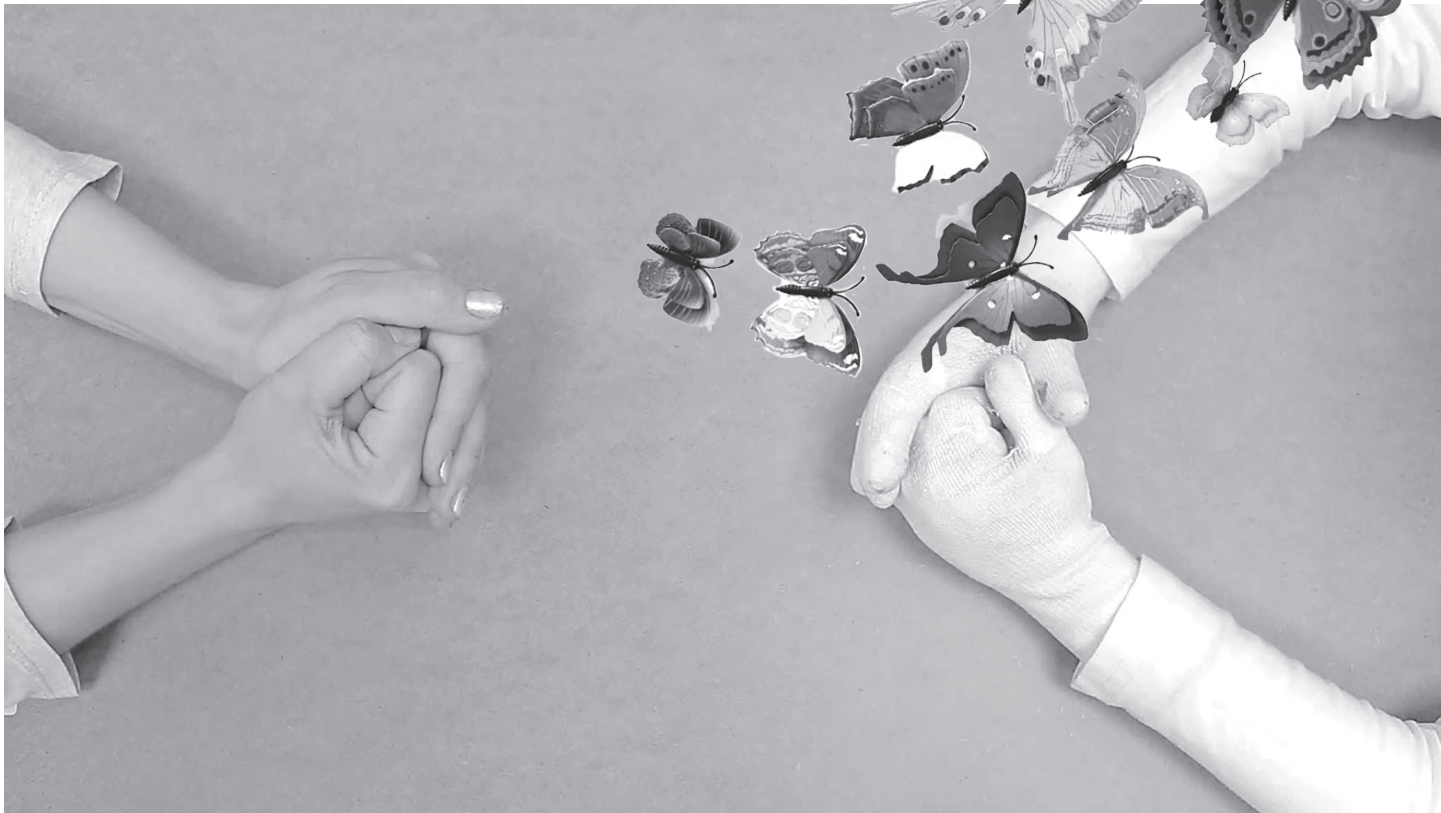

• МӘСЕЛЕ

«Көбелек балаларға» көмек керек

Елімізде «орфандық» немесе «сирек» деп 10 мың адамның біреуінде ғана кездесетін ауруды айтады. Бүгінде әлем бойынша сирек кездеседі деген 7 мыңнан астам ауру түрі тіркелген. Былтырғы жылғы дерекке сүйенсек, елде 27 мыңнан астам адам сирек кездесетін ауруға шалдыққан. Ересектерді қоса есептегенде жалпы саны 40 мыңнан асады.

Жансая ОМАРБЕК,
«Ortalyq Qazaqstan»

Денсаулық сақтау министрлігінің «Орфандық аурулардың және оларды емдеуге арналған дәрілік заттардың (орфандық) тізбесін бекіту туралы» бұйрығында 66 сирек кездесетін ауру түрі аталады. Оның көбісі – генетикалық сипаттағы, өзін-өзі күтуге мүмкіндік бермейтін созылмалы аурулар. Мұндай аурулардың 50%-ында

қозғалыс, сенсорлық немесе интеллектуалдық жетіспеушілік байқалса, 9% жағдайда іс-әрекет қабілеті мүлдем жоқ.

Буллезді эпидермолиз – осы тізімдегі аурулардың бірі. Мұндай науқастардың терісі көбелектікіндей жұқа әрі нәзік болғандықтан, оған шалдыққан адамдарды «көбелек» дейді. «Көбелек балалар» қоғамдық қоры мамандарының айтуынша, бұл балалар үшін теріге әрбір жанауы

ұзақ уақыт емделетін ауыр жараға әкелуі мүмкін. Ауру емделмейді. Тек үнемі күтім жасау, теріні арнайы таңғыштармен таңу арқылы ауруды жеңілдетуге болады.

Облыстың денсаулық сақтау басқармасы берген дерегінше, аймақта 37 бала орфандық ауруларға шалдыққан. Оның ішінде, буллезді эпидермолиз диагнозы қойылған тоғыз бала бар.

► 2-бет

• ҚАУІПСІЗДІК

Сақтандыру кәсіпорынның мойнында

1 тамыздағы жағдай бойынша Қазақстанда 3,2 миллионнан астам жұмыскер өндірістегі жазатайым оқиғалардан сақтандырылған. Дегенмен, жазатайым оқиға кезінде азаматтардың әлеуметтік құқықтарын қорғауды іске асыратын тиісті шарттар кәсіпорындардың тек 53,1 пайызында жасалған деп мәлімдеді Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі.

Жансая ОМАРБЕК,
«Ortalyq Qazaqstan»

ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Тамара Дүйсенованың осы бағыттағы жұмысты күшейту туралы тапсырмасына сәйкес өңірлердің мемлекеттік еңбек инспекторлары жұмыс берушілерге еңбек заңнамасының талаптарын сақтау қажеттілігі туралы 125 мыңнан астам хабарлама жолдады. Аталған шарттың орындалмауы осы кәсіпорындарды тиісті тексерулер жүргізу үшін профилактикалық бақылау тізімдеріне автоматты түрде қосуға негіз болады.

Облыстың еңбек инспекциясы жөніндегі басқарма ұсынған дерек бойынша өткен жеті айда 80-ге жуық жазатайым оқиға тіркеліпті. Еңбек кодексіне сәйкес жұмыс беруші қызметкерді еңбек міндеттерін орындау кезінде жазатайым оқиғалардан сақтандыруға міндетті екенін есте ұстаған жөн.

• КӨКЕЙКЕСТІ

Арзан күлкіге құмар аудитория қалай қалыптасты?

«Тойдың тамашасын бақпа, тағылымын бақ» деген ел едік. Қазіргі тойымызда тағылым жоқ. Шоумендер есірді. Жұрт та есіргеннің жетегіне еріп, айтқанына көніп тұр. Ойнап, күлемін деп қариялардан – қадір, қыздардан – қылық, жігіттерден – айбат кетті. Салт-дәстүріміз тойхананың босағасынан сығалап қалды. Ұлтымыздың ұлылығын айшықтайтын қасиетті тіліміз дүбәраланды. Тойымыздың сәні де, мәні де жоғалғандай.

Ерік НАРЫН,
«Ortalyq Qazaqstan»

Беташар айтылмауға айналды

Осыдан бірер жыл бұрын «беташарды плюспен айтады» деп дүрліккен едік. Бүгінде сол «беташаристермен» де жы-

лап қауышатын күнге жеткендейміз. Қазір кейбір тойда беташар мүлде айтылмайды. «Келіннің беті үйде ашылған шығар?» деп ойлайсыз ғой. Жоқ, үйде де рәсім жасалмаған. Той тізгінін алған шоумен талап етпейді. «Апама жездем сай» дегендей, «Зачем, оның бәрі старое» деп, той иелері де қолды бір-ақ сілтейді екен. Олар

осы әрекеті арқылы ұлттың салт-дәстүріне балта шапқанын түсінбейді, ойламайды. Әулеттің балалары да ертең көргенін істейді. «Ұяда не көрсен, ұшқанда соны ілесін». Ескі мен ұлт болмысының өзегіндей дәстүрді ажырата алмайтын ақылдарының таяздығы ма екен? Әлде, жөн сілтейтін қарияның жоқтығы ма екен?

► 6-бет

• ЖАҒЫМДЫ ЖАҒАЛЫҚ

«AMAZON» Нұрымды таңдады

ІТ бағдарламасы бойынша оқитын еліміздің техникалық жоғары оқу орындарының 100-ден астам үздік студенттері мен магистранттары «Amazon» корпорациясының флагмандық жобаларының біріне тікелей қатысуға бірегей мүмкіндік алды. Жүздің ішінде Ә.Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінен 10 адам бар.

Жансая ОМАРБЕК,
«Ortalyq Qazaqstan»

Жобаға қатысу қорытындысы бойынша «Ақпараттық-есептеу жүйелері» кафедрасының «Ақпараттық жүйелер» білім беру бағдарламасының екінші курс магистранты Нұрым Сатыбалды «OpenSearch» жобасы болашақта тағылымдамадан өту немесе «Amazon» компаниясына жұмысқа орналасу мүмкіндігін алды.

Жобада жұмыс істеген Нұрым Сатыбалды шеберлігі мен инновациялық

қабілетін көрсетіп, «Amazon» компаниясынан ұсыныс хат алған ТОП-10 қатысушының қатарына енді. Ол тәжірибе мен жаңа дағдыдан бөлек, халықаралық жобалармен жұмыс істеу портфолиосында трек рекордын (басқару нәтижелері) жасауға, аталған компанияның мамандарымен тиімді байланыс орнатуға қол жеткізді.

«OpenSearch Amazon» жобасы Ғылым және жоғары білім министрлігі мен «Amazon» компаниясы арасындағы меморандум аясында жүзеге асырылғанын атап өту керек.

Құттықтаймыз!

Аяулы досымыз Жанат Жүсіпқызы Мұсатаеваны аскаралы 60 жасқа толуымен шын жүректен құттықтаймыз!

Жанат ЖҮСІПҚЫЗЫ – 1963 жылы 25 тамызда Қарқаралы қаласында дүниеге келген. Бүгінде немере сүйіп отырған ардақты әже. Жетпіске қарай желкен керіп отыр.

Жанат досымыз табиғатынан адал еңбек еткенді жаны сүйетін жүзі жылы жан. Біреудің ақысын жемей, еліне өмірене қызмет етіп келеді. «Бай болсаң, халқына пайдаң тисін» демекші, өз кәсібінен нәсібін тауып отырған өте еңбекқор жан.

Отбасына қамқор болып, туған-туыстарға қол ұшын беріп, қаншама адамды жұмыспен қамтып отыр. Маңайына үлгі, достары мен әріптестеріне сыйлы арда азаматша.

Жанат Жүсіпқызына ұзақ өмір, мықты денсаулық тілейміз.

Туған күнің құтты болсын, Жанатжан, Адал жансың елді өзіне қаратқан. Өз биігің, беделің бар бүгінде, Ұзағынан сүйіндірсін Жаратқан!

Дос лебізін өз сыйың деп біле гөр, Өмір қысқа, жарқырай бер, күле бер. Жақындардың арасында жайнандап, Арамызда жүзге дейін жүре бер.

Барлық достарының атынан құттықтаушы: **Сымбат, Марғұлан, Ергали, Сырым, Қайыржан, Бағдат, Нұржан**

№496

43-21-55

Жарнама бөлімінің байланыс телефоны

• ЕҢБЕК АДАМЫ

Майгүл – «Мәдениет майталманы»

Бұл атақ Майгүл Насырқызы Аскароваға 2012 жылы Бұқар жырау ауданы әкімінің арнаулы сыйлығын алғанда берілген. Басқа да марапаттары жеткілікті болғанымен, осы ауданның мәдениет саласында ширек ғасыр бойы еңбек етіп келе жатқан өзіне оның жөні бөлек...

Ержан ИМАШ,
«Ortalyq Qazaqstan»

Бұрынғы Егіндібұлақ ауданының Тәттімбет ауылында 1971 жылдың 27 сәуірінде зоотехник Насыр мен аспаз Әуияның шаңырағында 11 баланың кенжесі болып дүниеге келген. Туған жеріндегі орта мектепте оқып жүрген кезінде-ақ жұрт алдына суырылып шығып, әсем дауысымен қазақ әндерін тамылжыта орындайтын.

Ол мәдениет қызметкері боламын деп әсте ойламаған. Ауылындағы орта мектепті 1988 жылы бітірген Майгүл Абай атындағы Саран педагогикалық училищесіне оқуға түсіп, оны 1991 жылы бастауыш сынып және қазақ тілі мен әдебиеті пәні бойынша аяқтап, еңбек жолын өзі оқыған мектебінде бастады.

Ал, Ботақараға көшіп келгенде аудандық мәдениет және тілдерді дамыту бөліміне хатшы болып орналасты. Өзінің бойындағы бар қабілетін танытуға мүмкіндік енді туғанын түсінді. Салған беттен мұны жылы қарсы алған аталған мекеменің басшысы Мүгісім Шибаета, аудандық мәдениет үйінің директоры Раушан Жұманова, көркемдік жетекшісі Құралай Аюпова мен олардың төңірегіне топтасқан Қалиасқар Шыныбеков, Қазыбек Талашев, Оралбек Жұмашевтер болды. Олар мінезі ашық, елгезек жасты өз орталарына жатсынбай қабылдап, бірден тонның ішкі бауындай араласып кетті. Міне, соған да ширек ғасыр толыпты...

«Мәдениет майталманы» Майгүл Аскарова

Осы жылдар ішінде Майгүл Аскарова аудандық кітапханада кітапханашы, әдіскер, аудандық мұражайдың экскурсия жетекшісі, қайтадан кітапхананың жаңа жұмыс түрлері бойынша аға кеңесшісі болып істесе, 2021 жылдан бері кітапханаларды дамыту бөлімінің менгерушісі қызметінде. Сол аралықта Қарағанды қаласындағы «Болашақ» университетін 2014 жылы қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі мамандығы бойынша сырттай оқып та алған. Алайда, Құдай қосқан қосағы Мақсаттың мезгілсіз дүниеге салуы өзі мен балаларына қатты батқан. Дәл осындай ауыр сәтте көңілін серпілтіп, қайғысын сейілтуге өнер мен мәдениет ордасында, жанашыр достарының ортасында жұмыс істеуінің әсері болғаны анық. Шүкір, бүгінде Акзері мен Саяны, Қуанышы аяқта-

рынан тұрып, Темірлан есімді жиенін сүйіп те үлгерді. Өзінің жолын қуған Саяны «Зерде» бейнеомбилінің мәдени ұйымдастырушысы болып істейді.

Мен білетін Майгүл бір ғана кітапханашылықты місе тұтпайды. Бойына бірнеше өнер тоғысқан ол өлкетанушы, сценарист, қаншама кештерді ұйымдастырып, жүргізуші, көрме залдарын безендіріп, кітап құрас-тырып, айтыс өнерін насихаттап, деректі фильмдер де түсірген. Осы жасаған шаруаларына көңіл толып, көз сүйсінеді.

– Мәдениет саласының жұмысы бірден баурап, өзіне тартып әкетті. Ойларым мен идеяларымды жүзеге асыруға түрткі болды, – дейді Майгүл.

Енді, биыл ол «Ұлылар мұрасы – ұрпаққа үлгі» атты жоба бойынша Бұқар жырау Қалқа-манұлының 355, Мәшһүр Жүсіп Көпеевтің 165, Шопанай Әмірхановтың 100 жылдығына арналған квест ойынын ұйымдастырып, жүзеге асыруды қолға алды. Осы

мақсатта квест ойынды 3 аялдамаға бөліп, оның біріншісі «Құпия сөз» аялдамасы Ботақара кентінде бастау алып, Шопанай Әмірханов жайлы тұрғындарға ақпараттық деректер берілді. Кітапханашылар торкөздерге жасырылған сөздерді толтырып, Шопекен ұрпақтары естеліктерімен бөлісіп, аудандық кітапхана қорына оның портреті мен арнайы тіккізген бас киімін сыйлады. Келесі «Тарихнама» аялдамасына Бұқар жырау толғауларын жатқа оқуды өзі бастап, кітапханашылар оны жалғап, соңғы нүктесі кенттегі Бұқарекен ескерткіші алдында қойылды. Ал, кейінгі «Сырлы сандық» аялдамасында кітапханашылар Баянауылдағы Мәшһүр Жүсіптің кесенесіне сапар шегіп, онда Майгүл әулие ақын туралы өзі дайындаған деректер топтамасын Мәшкен мұражайына табыстады. Кесенеге барғандар оған дұға бағыштап, квест ойынның қорытындысы шығарылып, 15 кітапханашыға Алғыс хат тапсырылды.

Бесасап маман, мәдениет майталманы Майгүл Аскарова жиырма бес жылғы еңбегі үшін 2019 жылы облыс әкімінің «Ауылдың үздік кітапханашысы» сыйлығын алды. Құрмет грамоталары мен Алғыс хаттары жетерлік.

– Бірақ маған бәрінен де бұрын «Мәдениет майталманы» деген атағым қымбат. Бұқар жырау ауданының мәдениет саласындағы ширек ғасырлық еңбегімен одан асқан бағаның қажеті жоқ, – дейді Майгүл.

Бұқар жырау ауданы

Электрондық
пошта:
ortalyk.kaz@mail.ru

«Орталықты»
сайттан да
оқи аласыздар:
WWW.ORTALYQ.KZ

Мақсұт Қанапияұлы САДУАҚАСОВ

22 тамызда 81 жасқа қараған шағында ел-жұртына сыйлы, дос-жарандарына қадірлі болған ауыл шаруашылығы саласының саңлағы, Шет ауданының Құрметті азаматы Мақсұт Қанапияұлы Садумақасов өмірден озды. 1943 жылдың 16 мамырында Осакаров ауданының Маржанкөл ауылында дүниеге келген. 1960 жылы Ы.Алтынсарин атындағы орта мектепті бітіріп, Ақмола ауыл шаруашылығы институтын 1965 жылы тәмамдап, ауыл шаруашылығы өндірісінің механикаландыру факультетін аяқтап, инженер-механик мамандығын алады.

Еңбек жолын «Нұраталды» кеңшарында қатардағы механиктік жұмыстан бастап, шаруашылықтың бас инженер-механигі қызметін атқарады. Жұмысқа деген жоғары ұйымдастырушылық қабілетін байқаған аупарткомның бірінші хатшысы Камали Дүйсембеков Мақаңды 29 жасында ауданның шалғайда орналасқан «Қарабұлақ» совхозына директорлыққа жолдама береді. Бұл шаруашылықты 2-3 жылдың ішінде аяққа тұрғызып, мал шаруашылығы саласында жоғары көрсеткіштерге қол жеткізеді.

1980-1984 жылдары Ақадыр ауданының ауылшаруашылық саласына басшылық жасайды. Аудан әкімінің орынбасары қызметін атқарды.

1984-1994 жылдары Өспен совхозының директорлық лауазымында болып, кеңшардың экономикасы мен тұрғындардың әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларын көтеруге аянбай еңбек етеді.

Осы жылдары Жезқазған облыстық Кеңестің депутаты болып халықтың әл-ауқатының жақсаруына өзінің үлесін қосады.

1994-2006 жылдары «Талды» жекеменшік кәсіпорынның жетекшісі болып еңбек етті.

Мақаңның ұзақ жылғы еңбегі мемлекет тарапынан бағаланып, «Құрмет белгісі» орденімен және «Тың жерлерді игергені үшін» 10, 20, 50 жылдық мерекелік медальдарымен марапатталған. Мақаңның отбасына, балаларына, бауырларына, жақын туған-туыстарына қайғысына ортақтасып, көңіл айтамыз. Жатқан жеріңіз жайлы, иманыңыз жолдас болып, орныңыз пейіште болсын.

М.Мұхтаров, С.Социал, Д.Карсембаев, М.Жұмкин, О.Стыбай, М.Жонкина, Н.Төлеуқұлов, О.Қызылов, Б.Доскеев, М.Сатыбалдин, Б.Жұмкин.

№499

• БАЛА – БОЛАШАҒЫМЫЗ

Спорт алаңдары алаңдатады

Быттыр Қарағанды қаласындағы футбол алаңында орнатылған қақпа баланың үстіне құлап кеткен. Мұндай оқыс оқиға қайталанбас үшін полиция қызметкерлері жана оқу жылы алдында тұрғын үйлер мен мектеп аулаларында орнатылған барлық спорт алаңдарының техникалық жағдайын тексерді.

Гүлжүр СЕРІКЖАНҚЫЗЫ,
«Ortalyq Qazaqstan»

– Негізінен біз футбол алаңдарын тексердік. Қарағанды қаласының аумағында 171 футбол алаңы бар. Оның 138-і толық тексерілді, ал қалған 33 футбол алаңында орнату жұмыстары әлі жалғасып жатыр. Тексеріс барысында 13 алаңнан қателік шықты. Олар – спорт инвентарларының

нашар бекітілуі, негізгі тіректерінің осалдығы, қоршауларының бүлінуі және кейбір жерлерде үзілген электр сымдары, – деді Қарағанды қалалық полиция басқармасының бастығы Шахназар Салин.

Қазіргі уақытта спорт алаңдарын салып жатқан мердігер компаниялар полиция қызметкерлері тапқан кемшіліктерді қалпына келтіру жұмыстарын жүргізіп жатыр.

Қарағанды облысы бойынша Ішкі мемлекеттік аудит департаментінде мемлекеттік қызметшілерінің Ар-намыс кодексінің, мемлекеттік қызмет және жемқорлыққа қарсы күрес туралы заңдарының нормаларын департамент қызметкерлерінің бұзу фактілерін хабарлау үшін 9.00-18.00-ге дейін жұмыс тәртібімен 56-31-35, 56-25-82 сенім телефондары қызмет етеді. Жексе және заңды тұлғалардың өтініштеріне арналған электрондық мекенжайы fink.kar@minfin.gov.kz

д

Академик Е.Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің экономика факультеті түлектерді бакалавриат пен магистратураның келесі мамандықтары бойынша мамандар даярлайды: «Т-кәсіпкерлік және цифрлық экономика» (математика + информатика), «HR-экономика және еңбек қауіпсіздігі», «Математикалық экономика, статистика және деректерді талдау» (физика + математика), «Экономика» (докторантура бар), «Менеджмент», «Есеп және аудит», «Қаржы», «Мемлекеттік және жергілікті басқару» (докторантура бар), «Маркетинг және SMM», «Логистика», «Мемлекеттік аудит», «Әлемдік экономика», «Кәсіпкерлік және жобаларды басқару», «Бизнес-аналитика және консалтинг», (география + математика), «Туризм», «Мейрамхана ісі және қонақ үй бизнесі» (география + шет тілі), Мемллицензия: КЗ831АА00018495, «ҚР Білім және ғылым министрлігінің Ғылым және білім саласында сапаны қамтамасыз ету комитеті» 28.07.2020 ж. берген, тел.: 8(7212)35-64-05, <https://buketov.edu.kz/>, priemka@ksu.kz

№409

№494